

HIREK

0000

A török Vörös Félhold képeslevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság. (Budapest, képviselőház.)

Háborus kérdések.

Hervé nagyon haragszik *Clemenceaur*ra. Nagyon, de nagyon. Annyira, hogy szeretné *Clemenceaut* egy fejjel rövidebbnek tudni. Ennek a szörnyűséges haragnak az oka, hogy *Clemenceau* bátor szókimondással meg merte írni, hogy a francia tüzérsg távolról sem ér föl a németekével. A hadviselő államokban az igazság kimondása, úgy látszik, egyenlő értelmű a hazaárulással, amiért hálál jár. Kérdem azonban: ha *Clemenceau*nak *Hervé* kívánságához mértén a fejét vennék, vajjon attól jobbak lennének a francia ágyuk; vagy pedig a német ágyuk rosszabbak?

*

Churchill az angol alsóház ülésén tegnap bűnbánóan verte a mellét és mea culpát mondott, amiért a háború kezdetén nagykönnyem kizsolasztotta a száján, hogy a német flottát Kiehlől egyszerűen ki kell kaparni. „Akkor hibát követtem el, amikor ezeket a szavakat használtam, amelyeket sohasem kellett volna kimondanom.” Szép, szép a hibának vagy ostobaságnak ez a férfias beismerése. Ámde ezzel a szánó-bánó beismeréssel egyidejűleg azt is mondta, hogy a Zeppelin-támadások legyőzéseének egyetlen módja: a Zeppelineket németországi csarnokaikban megsemmisíteni. Ezelőzemben azt hiszem, hogy még *Churchill* is jobban tudja, hogy hol van Kiehl, mint azt, hogy valójában hol vannak a német Zeppelinek. Ezek után kérdem: érdemes-e egy kimondott kis ostobaságot megbánva visszaviszteni és ugyanakkor ugyszólván egy szuszra, még nagyobb ostobaságot kimondani?

*

Kultura. Azt hiszem még sohasem éltek vissza az emberek evvel a szóval annyit és

annyiszor, mint ebben a háboruban. Szerbia és Montenegró és Oroszország, az ausztráliai pápuák és az afrikai zulukafferek, Anglia, Francia- és Olaszország a kultura védelmére és megmentésére ragadtak fegyvert. Most meg azt olvassuk, hogy *Rozvenszky* István, orosz repülőtiszt, a cár kamarása, fogságunkba esvén, arról világosít fel bennünket, hogy az orosz repülőtisztek fizetésük tíz százalékát adják a háború kitörése óta arra a célra, hogy orosz fogságba esett repülőtiszteinknek nagyobb kényelemben és jobb élelmezésben lehessen részük. Ellenben mióta sok francia repülőgép és francia pilóta dolgozik az orosz harctéren, azóta eldurvult a szolgálat. Kérdem: ezek alapján nem több joggal keressük a kulturát a pápuáknál, zulukaffereknél és az oroszoknál, mint a franciáknál; az angolokról (*Baralong* stb.) nem is szólva?

*

Szombat reggel háromnegyed nyolc és nyolc óra között egy szegedi kávéházból tártorgott ki nyolc fiatalember. Körülbelül egykoruaknak látszottak, 22—24 éveseknek. És nem katonák. Tehát vagy fölmentettek, vagy olyan nyomorultak, akikről a nóta regél: Maradt itthon kettő-három stb. A kávéház előtt tanácskozva megállottak. Hangosak, lármások, hát hallom, miről folyik a vita: a gőzfürdőbe menjenek-e aludni, vagy haza? Azonközben kopott ruhájú hivatalnokok iparkodtak a hivatalukba, hogy pont nyolc órára ott legyenek; tanárok és diákok az iskolába, ócska divatú varrónők a műhelybe. Ujszeged felől gépfegyverkattogás hallzott, öreg géppuskás katonák gyakorlatoztak, felkötött karu és bicegő lábú sebesültek a kórház felé tartottak és fiatalurak legfőbb gondja reggel nyolc óra körül, hogy hol aludják ki az éjjeli zúllás mámorát. Kérdem: hát nem indokolt a vendéglők és kávéházak éjjeli egy órákor való bezárása? Vagy talán ugyis meg lehetne oldani a kérdést, hogy az ilyen léha firmákat a lövészárókba fektetnék?

—gl.

— **A szegedi árvíz évfordulója.** Március 12-én lesz az évfordulója a szegedi gyászos emlékeztető nagy árvízveszedelemnek, amely a várost és környékét teljesen elpusztította. A nevezetes évfordulót a törvényhatóság Szeged fogadalmi ünnepévé tette és azóta a szomorú napról minden évben ünnepélyesen emlékezik meg a város lakossága. Vasárnap délelőtt ünnepélyes istentiszteletet tartanak minden templomban. A hivatalos istentisztelet délelőtt tíz órákor lesz a rókusai templomban, amelyen a hatóság tagjai is részt vesznek. Az istentiszteleten az egyházi énekkar *Naszády* József zenetanár vezetésével a honvédeknek kísérete mellett előadja Filke op. 80 zenés miséjét. Offertóriumkor *Miksa* Ilonka operaénekesnő, *König* Péter zeneiskolai igazgató orgonakisérete mellett *Cherubini* Ave Máriaját, graduáléra pedig *Zámbó* Károly rókusai kántor Szegedi Endre árvíz-énekét adja elő, míg a mise magán-szólamait *Flesmann* Alfrédné, *Szabó* Erzszi és *Örlösy* Ilonka éneklék. Az orgonakiséretet id. *Erdélyi* Sándor felsővárosi kántor látja el. — A zsidó Szent-Egyet vasárnap délután fél hatkor a lefolyt év közéleti és tudományos jeleséért a régi zsinagógában emlékstentiszteletet tart, amelyen a szegedi árvízről is megemlékeznek. A prédikáció fél hatkor kezdődik.

— **Orvosi áthelyezés.** Dr. *Erdélyi* Jenő orvost, aki a háború kitörése óta ezredorvosi minőségben a harctéren, majd a kassai katonakórházban teljesített szolgálatot, ezredorvosi minőségben a szegedi katonai kórházba helyezték át.

— **A tanyai vasut ügye.** *Ujlaki* A. tal indítványt adott be a közgyűléshez, hogy a hatóság készítse elő a tanyai vasut építését. Indítványában azt is kéri, hogy a tanyai vasut elkészüléséig a tanya és a város között autóközlekedést rendszeresítsen a város. A tanács szombati ülésén *Balogh* Károly tanácsnok kifejtette, hogy a tanyai vasut építését nem kell előkészíteni, mert a tervezet készen van, de most a munkálatokhoz szükséges pénzt nem lehet fölvenni méltányos feltételek mellett. A tanyai vasutal ötvenezer hold föld értéke legalább megkétszereződne, viselje tehát a terhet az érdekelttség. Az autóközlekedés megvalósítása nem járna eredménnyel, mert a tanyaiak, ha fizetni kellene, nem használnák az autókat. A polgármester bejelentette, hogy a tanyai vasut ügyében legalább két budapesti mérnökkel

Levél a Karzathoz.

Jó estét Csily Margit, jó estét Santa Laci, jó estét Blumró és jó estét Grünfeld Andor. Jó estét, jó estét, jó estét. Tessék? Köszönöm, nem ülök le. Mi az? Ugyis tudta? Honnan? Miből? Nincs igaza fiam. Szép dolog a fiatal-ság és nagy boldogság, hogy maga a széles piros-pozsgás arcával a színházban ül a har-madik emelet balközépén és néma lövészárók-ban nyújtózkodik, de azért ne gondolja, hogy én ellensége vagyok, mert három emelettel le-jebb ülök ugyancsak a balközépén. Nem fiam, nem mindnyájan vagyunk mi a maguk ellen-sége, akik lenn ülünk. Sőt nem is ülünk mind-nyájan mindig lenn. Én is magasra kezdtem. Magánál is magasabban egy emelettel. De so-kat kellett dolgoznom, harcolnom, küzdenem, verekednem, amíg sikerült lecsusznom a — földszintre. A karzatot azóta is állandóan fi-gyelem és ha a színházba lépek, az első tekinte-tem mindig az övé. Vagytok-e sokan, gyerme-kek? Figyelemmel kíséritek-e az előadást? Hogy mulattok és min mulattok? Nevettek-e jókat. A nevetésre nagyon vigyázzatok. Van valami az életben, amit úgy hívunk, hogy szép. Szép lehet egy fagyvirág, egy kártya, egy asz-szony, egy leány, egy férfi, egy szobor, egy rajz, egy hang, egy vonás és egy kacaj. Nem bárom, ne legyen szép nevetéstelek, de ne legyen róhej se. És én most azért jöttem ide föl közé-tek, hogy azon a jögon, hogy közületek vaó

vagyok, közetek tartozónak vallom ma is ma-gam és szeretlek benneteket, megdorgáljatek!

Édes testvéreim, a származásban, a szüle-tésben, a szegénységben, csunya dolgot tettetek a héten. Ugy-e nézel rám nagy kék szemekkel Peták Róza? Te sem tudsz róla Kocsis András, pedig tíz nap óta minden este itt vagy a szin-házban. Tudom, egyitek sem tud róla. Azért is vagyok most én itt, hogy megmondjam nektek, hogy csunya dolog volt, amit tettetek, hogy a-csamba kergette miattatok a szégyen a várt, hogy rendőrségeket kellett volna rátek küld-deri, ha ti vagytok hibások azért, amit tettetek.

Néztek le fiam a földszinti páholyokba. Ma is ott ül az a kövér, fekete ruhás ur, aki a színházba ritkán jön, de ha már itt van, a né-zőterbe gyakran betekökhög. Azon az estén azt hittem, hogy egyenesen az énekesnő torkába akar köhögni. De az páholyt vesz, gyerekek, annak szabad. Látjátok amott azt a barnahajú, csinos lányt? Az a néniével egész este beszél-geltek. De ők bérlek, gyerekek, és nem azért jönnek a színházba, hogy lássák, hogy ők itt vannak, hanem azért, hogy szórakozzanak. Ta-lán megszokták, hogy a szegedi színházban másképp is lehet szórakozni, mintha a szinpadra figyel az ember. Azok hároman egész este han-gosan beszélgettek, olyankor is, amikor bün-volt a nézőtér templomi csendjét felzaklatni. De ők blazírtak, édes fiam, kiélték az élet szép-ségeit, hidegen hagyja őket a zene szépsége, a hangereje se lírája, ők ategnap esti dorbé-

zolás részleteit vitatták meg és akkor vitatko-ztak ép arról, hogy melyikük ivott meg több pezsgőt, amikor egy meglátt zeneköltő áhita-tos szépségeken gazdag művét játszotta a ze-nekar. De ti, édes testvéreim, ti kérges kezű ro-botosai a munkának, görbehátú és laposmellű katonái az innoki asztaloknak, gondoskodj és anyagi bajokkal küzdő harcosai a szegények életének, ti miért nevettek? Miért nevette-tek testületek? A zenét nem értitek? Hát nem fogjátok megérteni azt a német anyát, ki fia vesztén előttetek, idegen nyelven kesereg? És nem fogjátok megérteni azt a bolgár nőt, ki hitvesi gyásza ragad szenvedélyes kifejezésé-kre? Barmán fogtok megállni az öröm előtt, ha a nyelve nem magyar és nem fog megbarátni a tenger, mert a nyelve nem a miénk és nem az ellenségeinké?

Édes fiam, nagyon jól tesszitek, hogy nem a keresetűbe jöttök, hanem a színházba. Az is helyes, hogy mozijegyet vettetek azon a pénzen, amit elkártyáztatok, ha nem játszanátok a Niek Felmom III-at. De ne hágyjátok, hogy egyetlen detektívdramát át lehetne póntálni a mozivá-szonról az életbe és ne hágyjátok, hogy a szin-játszás eszméjébe a mókázás, a ludasok-dás. Nagyon jól látom — és féltek is miatta benneteket — amikor a színész feljatszik nek-tek, mert töletek vanja a fardadata, a fel-kes, a düdő tapsokat. Ezért is mondtam, fiam, hogy nem ti vagytok az okai, mert csunya dol-got tettetek. Felelősségre lehet vonni a kövér